

Česko – Lichtenštejnsko DNES

Historický spolek Liechtenstein, o. s.

KNÍŽE HANS-ADAM II. OTEVŘEL V MIKULOVĚ VÝSTAVU „JAN ADAM I. (1657-1712), EKONOM, POLITIK A MECENÁŠ“

Regionální Muzeum v Mikulově a Historický spolek Liechtenstein, o. s., společně připravily výstavu o životě a díle knížete Jana Adama I. z Liechtensteinu. Cílem je připomenout a oslavit 300. výročí jeho smrti a koupě hrabství Vaduz v roce 1712 (Vaduz je dnes hlavním městem Lichtenštejnska). Výstava se koná pod záštitou Jeho Jasnosti Hanse-Adama II. vládnoucího knížete z Liechtensteinu a Michala Haška hejtmana Jihomoravského kraje.

J. J. Hans-Adam II. vládnoucí kníže z Liechtensteinu a Oldřich Ryšavý, člen Rady Jihomoravského kraje a starosta města Břeclavi, při zahajovacích projevech na zámku v Mikulově.

V sobotu 31. března, přesně ve 12.00, přijela před kostel sv. Václava v Mikulově limuzína s Jejich Jasnostmi knížetem Hansem-Adamem II. a jeho manželkou kněžnou Marií (rozenou hraběnkou Kinskou). Knížecí pár byl přivítán starostou města Rostislavem Košťalem, v jehož doprovodu si prohlédl interiér kostela, jehož základy vybudovali jejich předkové – Liechtensteinové. Uvnitř zhlédl velký náhrobek Kryštofa z Liechtensteinu, černou madonu a další pamětihodnosti této významné církevní památky. Rod Liechtensteinů vlastnil Mikulov v letech 1249–1560.

Další kroky vzácných hostů vedly do hrobky Dietrichsteinů na náměstí. Tento rod byl několikrát spojen sňatkem s Liechtensteiny (např. manželka knížete Jana Adama I. Edmunda byla rozená hraběnka z Dietrichsteinu).

Po pěší procházce na zámek byli kníže a kněžna přivítáni Mgr. Petrem Kubínem ředitelem Regionálního muzea v Mikulově, MUDr. Oldřichem Ryšavým členem Rady JMK a starostou města Břeclavi a Ing. Pavlem Juříkem předsedou Historického spolku Liechtenstein, o. s.

Jejich Jasnosti vládnoucí kníže Hans-Adam II. a kněžna Marie a starosta města Mikulov Rostislav Košťál.

Po obědě v zámecké Salla Terreně kníže Hans-Adam II. poskytl rozhovor Českému rozhlasu a Břeclavskému Deníku. Zahájení vernisáže výstavy v zámeckém divadelním sále se zúčastnilo přes 300 hostů. J. J. kníže Hans-Adam II. řekl, že je rád, že se výstava koná právě v Mikulově, který byl prvním místem, kde před více než 700 lety Liechtensteinové vstoupili na Moravu. Výstava bude otevřena do 31. srpna 2012. Poté se část vystavených předmětů přesune na výstavu do muzea v Hodoníně.

Je to první výstava na území ČR, která představuje historii rodu Liechtensteinů. Dobrou zprávou je, že další výstavy jsou naplánovány na tento a příští rok. „Po téměř 70 letech, kdy informace o rodu Liechtensteinů byly tabu, můžeme vidět rostoucí zájem veřejnosti dozvědět se více o tomto starém rakouském, moravském a českém šlechtickém rodu a o lichtenštejnském knížectví“ řekl Pavel Juřík, předseda Historického spolku Liechtenstein ve svém projevu.

Jeho Jasnost kníže Hans-Adam II. si prohlíží náhrobek Kryštofa z Liechtensteinu v kostele sv. Václava v Mikulově.

V rozhovorech pro média Jeho Jasnost kníže Hans-Adam II. znovu prohlásil, že má zájem o restituci majetku svého rodu v ČR, ale chce ho dosáhnout vzájemnou dohodou, nikoliv soudním sporem. „Bylo by to ku prospěchu České republiky“, řekl v Radiožurnálu, „...protože jsme připraveni investovat a máme dlouholeté zkušenosti s řízením lesnictví a se správou historických budov.“

Kníže také s humorem sobě vlastním poznamenal, že své jméno Hans-Adam dostal po svém slavném předkovi, protože on obnovil a stabilizoval majetek Liechtensteinů na konci 17. století. „Můj otec mi řekl, že to bude také můj úkol“, protože po 2. světové válce nebyla hospodářská situace Liechtensteinů a Lichtenštejnska dobrá. – Můžeme říci, že svůj úkol kníže Hans-Adam II. splnil beze zbytku a knížectví je dnes jednou ze zemí s nejvyšší životní úrovní

na světě. Jeho země je také známá vysokou kvalitou školství, státní správy a samosprávy a špičkovým průmyslem a službami.

Pohled na Mikulov ze Svatého kopečku, kostel sv. Václava uprostřed vpravo, v popředí – Dietrichsteinská hrobka.

Regionální muzeum v Mikulově, zámek Mikulov
 Regionalmuseum Mikulov, Schloss Mikulov, Tschechische Republik

1. 4. – 31. 8.
 2012

Jan Adam I.
 z Liechtensteina
 (1657–1712) ekonom, politik a mecenáš

Johann Adam I. von Liechtenstein
 (1657–1712) Ökonom, Politiker, Mäzen

Záštitu nad výstavou převzali
 viděnoucí kníže J. J. Jan Adam II. z Liechtensteina
 a hejtman Jihomoravského kraje JUDr. Michal Hašek

Die Ausstellung steht unter der Schirmherrschaft
 des regierenden Fürsten S. D. Hans-Adam II. von und zu Liechtenstein
 und des Landeshauptmanns Südmährens JUDr. Michal Hašek

EVROPSKÁ UNIE
 Evropský fond pro regionální rozvoj

Operativní program
 Rozvoj lidských zdrojů

Operativní program
 Rozvoj lidských zdrojů

Operativní program
 Rozvoj lidských zdrojů

Vernisáž • die Vernissage: 31. 3. 2012, 16:00

www.rmm.cz

Kněžna Marie doprovodila svého manžela do České republiky poprvé, což můžeme chápat jako jeden ze znaků zlepšujících se vztahů mezi oběma státy. Její Jasnost vystudovala dějiny umění a Mikulov se jí velmi líbil. „Město je tak krásné!“ řekla při krátké procházce po jeho historickém centru.

Záznam rozhovorů s J. J. knížetem Hans-Adamem II. z Liechtensteinu naleznete na:

- Český rozhlas Radiožurnál, audioarchiv, 1. dubna, 11.00
- ČT 24, videoarchiv, 31. března

ROZHOVOR S VELVYSLANKYŇÍ LICHTENŠTEJNSKA J. J. MARIÍ-PIOU KOTHBAUER

Její Jasnost Maria-Pia Kothbauer princezna Liechtenstein, mimořádná a zplnomocněná velvyslankyně Lichtenštejnska v České republice, Rakousku a u úřadoven OSN a OBSE ve Vídni.

Vaše Jasnosti 11. dubna uplynul jeden rok od chvíle, kdy jste předala své pověřovací listiny prezidentu České republiky Václavu Klausovi. Jak hodnotíte těchto 12 měsíců, kde vidíte pokrok, a kde rezervy?

V září 2009 Česká republika a Knížectví lichtenštejnské navázaly diplomatické styky. Skutečnost, že obě země v minulém roce jmenovaly nerezidentní velvyslance, ukazuje, že normalizace vztahů mezi nimi probíhá úspěšně. Formální kanály pro komunikaci byl otevřeny. Od té doby se udělalo hodně práce.

Kníže Hans-Adam II. z Liechtensteinu měl v Praze a v Brně přednášky na téma jeho knihy „Stát ve třetím tisíciletí“. Došlo ke schůzce předsedy lichtenštejnské vlády Dr. Klause Tschütschera a předsedy vlády České republiky Dr. Petra Nečase, která byla první schůzkou šéfů vlád obou zemí v celé historii. Dr. Martin Meyer, místopředseda lichtenštejnské vlády a ministr hospodářství, navštívil Mezinárodní strojírenský veletrh v Brně a setkal se se svým rezortním kolegou Martinem Kocourkem. Hejtmán Dr. Michal Hašek navštívil Lichtenštejnsko. Navíc se vloni Česká republika zúčastnila strojírenského a obchodního veletrhu „LIHGA“ v městě Schaan v Lichtenštejnsku.

Kulturní výměna mezi Lichtenštejnem a Českou republikou byla také přínosná. Lichtenštejnsko se zúčastnilo German Theater Festival v Praze a Pražského týdne architektury v roce 2011.

Nicméně největším pokrokem byl vznik Česko-Lichtenštejnské komise historiků, která měla za 15 měsíců několik významných setkání. Historický spolek Liechtenstein posílil tuto významnou činnost svými vlastními aktivitami a zpravodajem.

Je mým cílem prohloubit vzájemné pochopení a posílit vztahy mezi Lichtenštejnem a Českou republikou. Sdílíme dlouhou a zajímavou historii, která může oběma stranám přinést budoucí příležitosti.

Obnovení diplomatických styků, po jejich přerušení po více než 70 letech, bylo pro obě země velkým krokem. Bylo těžké pro vaši vládu a knížecí rodinu nechat otázku poválečné konfiskace majetku lichtenštejnských občanů stranou a zaměřit se na budoucnost?

Souhlasím s vámi. Obě strany musely udělat krok vpřed. Fakt, že vznikla Česko-Lichtenštejnská komise historiků dává oběma stranám příležitost znovu zhodnotit pozitivní a také obtížnější stránky našich vztahů. Na základě této práce doufáme, že přínosem bude nové a více vyvážené hodnocení naší společné historie. Díky tomu mohou přijít nové příležitosti.

Podle Česko-Lichtenštejnského memoranda ze září 2009 vznikla v roce 2010 společná Česko-Lichtenštejnská komise historiků. Jaké z jejich výsledků považujete za nejvýznamnější pro vaši zemi?

Je předčasné hovořit o výsledcích. Komise zahájila svou práci v prosinci 2010 a uspořádala zatím jeden významný workshop. Jeho jednání bylo vedeno v pozitivním duchu. Byla jsem ohromena nasazením a profesionalitou historiků.

Jak pokročila jednání s Českou republikou o smlouvě o zabránění dvojího zdanění?

K dnešnímu dni jsme vedli neformální rozhovory o tom, jak mohou Česká republika a Lichtenštejnsko spolupracovat v daňových otázkách. Analyzovány byly různé varianty a Smlouva o zabránění dvojího zdanění je mezi nimi.

Lichtenštejnské firmy se zaměřují na výrobu a vývoz vysoce kvalitních výrobků a služeb. Vidíte pro ně nějaké investiční příležitosti v České republice?

Česká republika a Lichtenštejnsko mají dlouhou průmyslovou tradici. Již nyní dvě z našich hlavních firem HILTI a HOVAL, podnikají v České republice a zaměstnávají 220 pracovníků. Navíc Thyssen Group Presta dodává společnosti Škoda-Auto díly do automobilů. České společnosti se zúčastnily lichtenštejnského investičního veletrhu „LIM“, který je mezinárodní platformou pro setkání potenciálních investorů.

Významnou částí dědictví zemí Koruny české jsou lichtenštejnské zámky a umělecké sbírky, které zůstaly na území Československa v roce 1945. Jsou nějaké plány v oblasti kulturní diplomacie, např. výstavy v Praze, Brně, Vídni nebo Vaduzu?

Souhlasím. Jsou zde příležitosti ke spolupráci v kulturní oblasti. Již mnoho se podařilo. The Princely Collections uspořádaly ve spolupráci s Umělecko-průmyslovým muzeem významnou výstavu o biedermeieru v jízdárně Valdštejnského paláce v Praze na jaře a v létě roku 2010. V roce 2009 se v Liechtenstein museum ve Vídni konala výstava „Obrazy a sochy na dvoře císaře Rudolfa II. v Praze“. Navíc Historický spolek Liechtenstein v České republice provádí významné výzkumy a organizuje zajímavé výstavy.

V tomto roce se budou konat výstavy o knížeti Janu Adamovi I. v Regionálním muzeu v Mikulově a jeho dceři Marii-Terezií vévodkyni de Savoy-Carignano bude věnována výstava v městském muzeu v Kostelci nad černými lesy. Další významný projekt, nazvaný „Po stopách Liechtensteinů“, vznikl jako společný podnik mezi Dolním Rakouskem a Jihomoravským krajem. Tento projekt ukáže staleté historické kořeny rodiny Liechtensteinů v Rakousku a v České republice.

V neposlední řadě se Lichtenštejnsko podílí, společně s Islandem a Norskem, na obnově a údržbě bohatého kulturního dědictví České republiky, prostřednictvím svých příspěvků do finančních systémů EEA. V letech 2009-2014 je pro Českou republiku vyčleněno 21 milioů euro.

Děkuji vám za rozhovor.

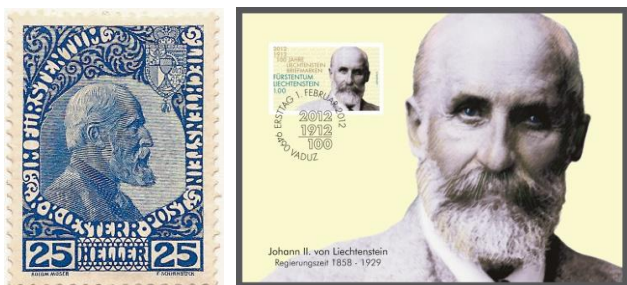
Pavel Juřík

VÝROČÍ: 100 LET LICHTENŠTEJNSKÝCH POŠTOVNÍCH ZNÁMEK 1912-2012

Historie lichtenštejské pošty se začala psát již v roce 1770, kdy Lichtenštejnsko začalo používat služby rakouské pošty. Roku 1818 Rakouská císařská a královská pošta otevřela v knížectví své první pobočky. V roce 1852 začaly být v knížectví používány rakouské poštovní známky, poštovné bylo v obou zemích stejné.

V následujících letech se v Lichtenštejnsku počet poboček pošty zvýšil. Roku 1905 parlament požadoval reorganizaci poštovních a telekomunikačních služeb s Rakousko-Uherskem prostřednictvím mezinárodní smlouvy, která ale nakonec nebyla naplněna. O několik let později se generální poštovník Lichtenštejnska obrátil na vládu s požadavkem na změnu poštovního systému, z důvodu nespokojenosti zaměstnanců s nízkými platy.

S cílem zlepšit situaci byl předložen návrh, aby Lichtenštejnsko začalo vydávat vlastní poštovní známky. Parlament tento návrh podpořil a nová poštovní dohoda byla podepsána v říjnu 1911.

První Lichtenštejská poštovní známka byla vydána 1. února 1912, s portrétem knížete Jana II. Pamětní známka z 1. února 2012 nese také portrét knížete Jana II.

Dalším krokem bylo otevření pobočky Lichtenštejské pošty, ke kterému došlo 1. ledna 1912. Následující měsíc 1. února 1912 byly vydány první lichtenštejské poštovní známky, v hodnotách 5, 10 a 25 haléřů. Znamky s portrétem knížete Jana II. (1840-1929) nesly nápis „K. und K. Österr. Post im Fürstentum Liechtenstein“. Poštovní známky byly mistrovským dílem filatelie, která přispěla k prezentaci nezávislosti Lichtenštejnska v okolním světě.

Do roku 1914 bylo v zemi otevřeno pět poboček pošty, které řídila Rakousko-Uherská pošta. Ke změně situace došlo po 1. světové válce, jako důsledek špatné hospodářské a politické situace v Rakouské republice. V únoru 1920 Lichtenštejnsko vypovědělo rakouské poštovní služby a krátkou dobu je provozovalo samo. Poté knížectví uzavřelo poštovní smlouvu se Švýcarskem, která vstoupila v platnost 1. února 1921. Knižectví se zemí helvétského kříže uzavřelo také celní a měnovou unií, která mu přinesla hospodářskou prosperitu.

Hrad Vaduz je častým námětem pro lichtenštejské poštovní známky.

Tento krok byl v souladu s novou bilaterální smlouvou, kterou knížectví uzavřelo se Švýcarskem. Lichtenštejské poštovní známky začaly svou hodnotu uvádět ve švýcarských francích. Bylo to v souladu s celní smlouvou a původní poštovní smlouva s Rakouskem byla vypověděna. Teprve v roce 1999 byla založena Liechtensteinische Post AG. Dnešní poštovní známky jsou sbírány filatelisty na celém světě. Okolo 2/3 z poštovních známek je koupeno filatelisty v asi 66 zemích světa.

Lichtenštejská pošta je členem Mezinárodní poštovní unie. Její známky nezobrazují jen přírodu, techniku nebo další obecná témata, ale také portréty členů knížecí rodiny, reprodukce knížecích sbírek umění a Liechtensteinských hradů a zámků v Rakousku, na Moravě a v Čechách.

V roce 2012 Lichtenštejnsko vydalo v roce 2012 zvláštní sérii poštovních známek v sítii nazvané „100 let lichtenštejských poštovních známek“. Tato série neobsahuje jen přetisk archivních poštovních známek, ale také zobrazuje portréty čtyř vládnoucích knížat, kteří panovali od roku 1912, kdy byly první lichtenštejské poštovní známky vydány.

Vládnoucí kníže Hans-Adam II. a kněžna Marie na lichtenštejské poštovní známce z roku 1992, oslavující výročí jejich stříbrné svatby.

PROGRAM „PO STOPÁCH LICHTENŠTEJNŮ“ NA JIŽNÍ MORAVĚ A V DOLNÍM RAKOUSKU

Na území Jihomoravského kraje se nachází nejvíc kulturních památek z odkazu Liechtensteinů (např. památka UNESCO Lednicko-valtický areál), není proto překvapením, že kraj s nimi navázal kontakty již v roce 2004, pět let před obnovením diplomatických styků. Průkopníkem v tomto byla obec Vranov u Brna, kde se nachází hrobka rodu .

Mnoho cyklistů již řadu let využívá „Lichtenštejnské cyklostezky“, které propojují desítky památek podél společné moravsko-dolnorakouské hranice. V roce 2011 byla založena obecně prospěšná společnost *Po stopách Lichtenštejnů o.p.s.*, jako společný podnik Jihomoravského kraje a spolkové země Dolní Rakousko. Společnost organizuje výstavy, přednášky a další akce, které připomínají odkaz rodu v kultuře, hospodářství, sociální oblasti apod.

Znak Lichtenštejnských cyklostezek potkáme na mnoha místech na Moravě a v Dolním Rakousku.

Záštitu nad společností přijal JUDr. Michal Hašek – hejtmán Jihomoravského kraje a princ Constantin z Liechtensteinu.
www.psli.cz

J. J. Constantin princ von und zu Liechtenstein a Marek Juha předseda správní rady veřejně prospěšné společnosti Po stopách Liechtensteinů, o. p. s..

NENECHTE SI UJÍT: „BŮH, KNÍŽE, MORAVA“ V ČESKÉ TELEVIZI – HISTORIE.CS

V úterý 17. dubna 2012 Česká televize odvysílala zajímavý pořad o rodu Liechtensteinů, v rámci pořadu „Historie.cs“.

V pořadu dlouhém 39 min. historici Prof. PHDr. Tomáš Knoz a PHDr. Jan Županič přibližují dlouhou historii česko-liechtensteinských vztahů a opravují mnoho chyb a dlouhodobě tradovaných omylů nebo nepravd o tomto rodu.

Videoarchiv pořadu naleznete zde:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/212452801400015/>

HISTORIE.CS

JUBILEJNÍ KAMENY KNÍŽETE JANA II. Z LIECHTENSTEINU

Vládnoucí kníže Jan II., zvaný pro svou štědrost „Dobrotivý“ (1840-1929), je dodnes nejdéle vládnoucím panovníkem v Evropě (70 let a 91 dní). Kníže byl velkým mecenášem kultury, školství, vědy a ochráncem přírody, kterou miloval.

K oslavě 40. výročí jeho vlády byly na lichtenštejnských panstvích budovány pamětní jubilejní kameny, kolem kterých byly vysázeny aleje stromů. Když kníže slavil 50. výročí vlády (1908), byly k nim přidány dodatečné tabulky s textem. Po roce 1918 již nebyla vhodná doba k oslavám panování a 60. a 70. výročí nebylo slaveno.

Za 1. pozemkové reformy (1920-1933) Liechtensteinové museli prodat asi 60% rozlohy velkostatků za úřední cenu (cca 1/3 tržní ceny). Některé velkostatky ztratili zcela (např. Kostelec nad černými lesy).

V České republice je dochováno asi 160 jubilejních kamenů (např. ve Středočeském kraji jich je 19).

Detail jubilejního kamene v Mukařově (střední Čechy).

POZVÁNKA NA VÝSTAVU:

„VÉVODKYNĚ SAVOJSKÁ – VELKÁ MECENÁŠKA ČERNOKOSTELECKA“

Marie Terezie vévodkyně de Savoy-Carignano, vévodkyně opavská, hraběnka de Sossains na portrétu Martina van Meytens.

Jednou z nejzajímavějších osobností rodu Liechtensteinů je beze sporu Maria Teresia Anna Felicitas rozená princezna z Liechtensteinu (1694-1772), dcera knížete Jana Adama I., zakladatele lichtenštejnského knížectví.

V roce 1712 zdělila panství Černý Kostelec, Škvorec, Říčany a Úhřetěves. Později k nim přikoupila Rataje nad Sázavou, Kounice a Čechy pod Kosířem. V říjnu 1713 se v zámecké kapli v Kostelci nad černými lesy provdala za vojevůdce Tomasse vévodu de Savoy-Carignano, hraběte de Sossains (1687-1729), který byl synovcem císařského vojevůdce prince Evžena Savojského. Měli jediného syna Jeana Francois (1714-1734), který zemřel v mládí na vojenském tažení v Německu.

Vévodkyně Savojská se stala známou svou mimořádnou podporou charity. Na středočeských panstvích vybudovala nebo opravila na tři desítky kostelů, dala vystavět chudobince v Kostelci nad černými lesy a v Kounicích, platila ze svého náklady na farní školy a otevřela své dveře

poddaným, pokud by se domnívali, že s nimi panští úředníci zacházejí nezákonně. V roce 1763 propustila z poddanství černokostelecké měšťany.

Protože byla velmi nábožná, objednala v roce 1765 pro všechna svá panství v Čechách sochy svatého Donáta, aby chránily úrodu proti krupobití. Ve Vídni si vybudovala trvalý památník, když zde založila *Savojskou rytířskou akademii* pro vzdělávání šlechticů, která se stala proslulou svou kvalitou. Založila zde také *Nadaci savojských dam* pro zchudlé šlechtičny.

Vévodkyně byla pohřbena v Savojské kapli v chrámu sv. Štěpána ve Vídni, kterou dala vybudovat, po boku svého manžela. Pro svou dobrotu byla lidem nazývána „*Bílou paní*“ nebo „*Čajokou*“.

Chudobinec nebo-li dům Marie Terezie Savojské v Kostelci nad černými lesy (střední Čechy) je jednou z trvalých památek na dobrotivou šlechtičnu.

Život a dílo vévodkyně Savojské připomene výstava „*Vévodkyně savojská – velká mecenáška Černokostecka*“ v městském muzeu v Kostelci nad černými lesy. V pátek 1. června 2012 ji zahájí J. J. princ Constantin z Liechtensteinu. Vystavena zde bude řada unikátních dokumentů a portrétů. Poprvé bude veřejnosti představena např. tzv. Zlatá kniha černokostelecká z 2. poloviny 17. století (urbář).

Při této příležitosti bude pokřtěna kniha Pavla Juřika „*Dominia Smiřických a Liechtensteinů v Čechách*“. V 17.00 bude v kostele sv. Andělů strážných sloužit slavnostní mši za Její Osvícenost Mons. Dominik kardinál Duka arcibiskup pražský a primas český.

Výstava „Vévodkyně savojská – velká mecenáška Černokostecka“ bude otevřena v městském muzeu v Kostelci nad černými lesy od 2. června do 31. srpna, 2012.

Sources and pictures: Pavel Juřík, Regionální muzeum v Mikulově, www.psli.cz, *Sammlungen des Fürsten von und zu Liechtenstein Vaduz-Wien*.

Newsletter Czech-Liechtenstein TODAY, Redaction: Pavel Juřík, e-mail: jurikp@email.cz

Fotographies: © Pavel Juřík